

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін
факультету забезпечення оперативно-службової діяльності**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ООК 01 «Філософія та методологія науки»

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність: 011 освітні, педагогічні науки

Кваліфікація: доктор філософії

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Для цілей силабуса терміни вживаються у такому значенні:

автономність і відповідальність – здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності;

гносеологія – теорія пізнання, вивчає проблеми природи пізнання і його можливості;

знання – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами (вимогами);

кваліфікаційний рівень – структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня;

компетентність/компетентності - здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості;

методологія – сукупність прийомів дослідження, що застосовуються у науці, вчення про методи пізнання та перетворення дійсності;

комунікація - взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності;

результати навчання - компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання;

уміння – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

філософія науки – розділ філософії, який вивчає поняття, межі й методи наукового пізнання. Представлена оригінальними концепціями, які пропонують різні моделі науки та епістемології.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Всього 4 кредити (120 годин): 60 години аудиторної роботи, 30 годин самостійної роботи, індивідуальної роботи 30 год.

МЕТА КУРСУ – засвоєння ад'юнктами специфіки філософського осягнення дійсності, формування світоглядно-методологічної культури й цілісних уявлень про методологію наукових досліджень, планування та організацію наукової діяльності; розвиток у слухачів ад'юнктури здатності успішно застосовувати набуті знання та уміння у повсякденній та професійній практиці при розв'язанні науково-дослідницьких завдань; оволодіння сучасними методологічними напрямками дослідницької діяльності; розвиток умінь та здатності до самоосвіти та саморозвитку.

Завдання вивчення навчальної дисципліни – ознайомлення слухачів ад'юнктури із сучасними методологічними концепціями, закономірностями й особливостями наукового пізнання; висвітлення методологічних підходів та концептуальних положень наукових теорій у їх розвитку в умовах мінливих й непрогнозованих соціокультурних реалій;

формування філософсько-методологічної культури мислення як необхідної складової професійної підготовки фахівця; подальший розвиток у слухачів ад'юнктури філософської рефлексії та цілісного уявлення про науково-дослідний процес; окреслення аксіологічних проблем дослідницької діяльності, які об'єднали науку з іншими видами людської діяльності; поглиблення умінь пов'язати загальнофілософські проблеми з досягненнями та завданнями сучасної практики; формування цілісних уявлень про методологію наукових досліджень, планування та організації наукової діяльності; застосування концептуально-методологічних знань про суть природних і суспільних явищ для аналізу проблем у конкретних галузях науки.

Результати навчання

Ад'юнкт, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

етапи розвитку світової та вітчизняної філософії, провідні концептуальні ідеї досліджень певної історичної епохи та особливості інтелектуальних побудов світоглядних знань;

відомих представників світової й вітчизняної філософії та їх основні концептуальні ідеї;

філософські категорії, концепції та їхній методологічний потенціал для вирішення проблемних питань наукового дослідження;

основні методологічні підходи до вивчення природних і суспільних явищ;

провідні проблеми сучасної філософії та уміти орієнтуватись у їх змісті;

значення засадничих філософських понять, категорій і термінів;

історико-філософський контекст основних методологічних проєктів, потенціал філософії та методології науки як міждисциплінарної галузі;

вміти:

робити теоретичний аналіз і визначати переваги та недоліки певних філософських позицій;
 порівнювати концептуальні положення та методологічні підходи різних наукових шкіл;
 використовувати концептуально-методологічні знання з метою аналізу наукових проблем;
 застосовувати концептуально-методологічні принципи для пізнання явищ у певній сфері наукової діяльності;
 використовувати методологічні підходи до розв'язання конкретних наукових проблем;
 аналізувати на основі філософських знань суть та особливості природних та суспільних явищ;
 прогнозувати можливі тенденції розвитку наукових досліджень;
 аналізувати проблеми сучасного життя крізь призму філософських понять і категорій;
 логічно й аргументовано відстоювати власну позицію щодо актуальних проблем сучасної науки;
 розрізняти онтологічну та гносеологічну складові системи філософських засад науки як підґрунтя наукової світу та стилю наукового мислення;
 аналізувати основні філософські течії і напрями, їх історичне підґрунтя, концептуальний та методологічний зміст;
 засадничі поняття методології науки.

ВИКЛАДАЧІ:

Професор кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін доктор філософських наук, професор ГАНАБА Світлана Олександрівна, e-mail: sveta_ganaba@ukr.net.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Профільна аудиторія гуманітарних дисциплін (412), мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <http://10.241.24.9/>

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин																	Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота							Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	індивідуальні заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	аналіз промов	виконання вправ	курсова робота				
за денною формою навчання																									
I	1	4	120	60	28					26				6	30	15	15					30	+		
Усього за дисципліну		4	120	60	28					26				6	30	15	15					30			

Основні методи навчання:

МН1.1; МН1.2 МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН3.4; МН3.5; МН3.6; МН4.2; МН4.3; МН4.4.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.; МК2.8; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ АД'ЮНКТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність самостійно виконувати теоретичні та/або експериментальні дослідження у напрямках освітніх, педагогічних наук у прикордонній сфері; здатність готувати наукові публікації з відповідної тематики до наукових видань; здатність користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі вищої освіти; визначати мету інноваційної освітньої/педагогічної діяльності, обґрунтовувати необхідність внесення змін у наукову роботу.	МК2.1; МК2.4; МК4.1
ЗК-2	Володіння передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідної та/або освітньої діяльності; здатність до узагальнень, критичного мислення, аналізу та синтезу для розуміння процесів і явищ в освітній галузі, розроблення та реалізація проектів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем.	МК1.1; МК1.4.
ЗК-6	Оволодіння педагогічними та загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору. Набуття здатності до педагогічної діяльності; здатності вибудовувати конструктивну взаємодію зі здобувачами вищої освіти. Реалізація іміджевої складової.	МК1.1; МК1.4; МК2.1.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ АД'ЮНКТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Володіти методологією науки для аналізу соціальних процесів і проблем, встановлення їх причинно-наслідкових зв'язків. Виявляти, ставити та розв'язувати наукові завдання та проблеми у галузі освіти. Організовувати проведення власних наукових досліджень і виконання колективних наукових проектів. Управляти науковими проектами, розробляти пропозиції на фінансування наукових досліджень.	МН1.1; МН1.2 МН1.3; МН1.5; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН3.4; МН3.5; МН3.6; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.2; МК4.1; МК4.4.
ПРН-2	Вміти вести дискусії і полеміки, здійснювати публічні промови, робити повідомлення і доповіді з питань дисертаційного дослідження, аргументовано викладати власну точку зору українською мовою, публічно представляти результати наукових досліджень, формувати	МН1.2 МН1.3; МН1.5; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН3.4; МН3.5; МН3.6; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.8; МК4.1; МК4.4.

Шифр	Компетентність	Методи навчання	Оцінювання
	власний науковий імідж. Удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень.		
ПРН-8	Користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі освіти; обґрунтовувати необхідність внесення запланованих змін у наукову роботу та освітню діяльність.	МН1.2 МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН3.4; МН3.5; МН3.6; МН4.2; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.4; МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.8; МК4.1; МК4.4.
ПРН-16	Володіти методологією компаративних досліджень для аналізу, узагальнення та порівняння освітніх зарубіжних тенденцій, процесів і проблем, встановлення їх причинно-наслідкових зв'язків. Інтерпретувати, систематизувати, узагальнювати, критично оцінювати, порівнювати і використовувати отриману інформацію стосовно тенденцій, процесів, закономірностей, принципів і проблем зарубіжних освітніх систем		
ПРН-24	Оцінювати ефективність освітніх систем минулого, виділяти головні тенденції у певному історико-педагогічному періоді, екстраполювати досвід історико-педагогічної спадщини минулого на сучасну військово-педагогічну практику, володіти власним ставленням до різних історико-педагогічних концепцій.	МН1.2 МН1.3; МН1.5; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН3.4; МН3.5; МН3.6; МН4.3; МН4.4.	МК1.4; МК2.1; МК2.8; МК4.2; МК4.4.

9	Суб'єкт, об'єкт та предмет наукового пізнання	4	Л2	Сз2								Т.9/1.Л.2; Т.9/2. Сз.2;	8
10	Методологічний інструментарій сучасної науки	4	Л2	С2								Т.10/1.Л.2; Т.10/2. Сз.2;	10
11	Факт як універсальна форма наукового пізнання	4	Л2	Сз2								Т.11/1.Л.2; Т.11/2. Сз.2;	10
12	Істина у науковому пізнанні	4	Л2	Сз2								Т.12/1.Л.2; Т.12/2. Сз.2;	6
13	Проблема як форма наукового знання	4	Л2	Сз2								Т.13/1.Л.2; Т.13/2. Сз.2;	8
14	Будова і динаміка наукового знання	2	Л2									Т.14/1.Л.2; Т.14/2. Сз.2;	4
Екзамен		6	Ек4										
Всього		60									Усього		120

Умовні скорочення:

Групове заняття – Гз

Контрольна робота – Кр

Модульний контроль – Мк

Екзамен – Ек

Заняття, що обов'язкове для оцінювання – 5/2Гр(2)

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
				1 курс (усі спеціальності)	
				1 семестр	
				Модуль I. Наука як предмет філософського осмислення	
1			6	Статус та призначення філософії	
	1	Лекція	2	<p style="text-align: center;">Статус та призначення філософії у житті суспільства</p> <p>1. Філософія, світогляд, культура. Особливості філософського світогляду. 2. Проблемне поле філософії та структура філософських знань. 3. Філософія як особистісне знання і раціонально-критична форма світогляду.</p>	[2. 2], с. 13–27; [2.3], с. 6–25;
		Самостійна робота	2	<p style="text-align: center;">Особливості пізнавальної діяльності</p> <p>1. Онтологічні підвалини науково-пізнавальної діяльності. 2. Мислення і метод: особливості наукового пізнання</p>	[2.1], с. 29–39; [2.2], с. 32–39; [3.4], с. 32–39;
		Індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	<p style="text-align: center;">Розробка конспекту за даною тематикою</p> <p style="text-align: center;">Світоглядні проблеми науки</p> <p>1. Гносеологічні аспекти наукової діяльності. 2. Аксиологічний вимір наукового знання.</p>	[2.2], с. 27–45; [2.3], с. 40–50; [3.2], с. 22–69;
2			8	Філософія науки: генеза та етапи розвитку	
	1	Лекція	2	<p style="text-align: center;">Філософія науки: історична ретроспектива</p> <p>1. Філософія і наука: проблема взаємодії.. 2. Натурфілософія як історична форма взаємодії філософії та науки. 3. Виникнення філософії науки і особливості її розвитку в XIX століття. 4. Розвиток філософії науки на сучасному етапі: концептуальні ідеї та парадигми.</p>	[2.1], с. 40–46; [2.3], с. 33–79; [3.2], с. 7–65; [3.3], с. 43–88;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
		індивідуальна робота (конспект з теми)	2	Розробка конспекту за заданою тематикою: Філософія науки: соціокультурна парадигма. 1.Поняття соціального пізнання. 2.Формування соціально-гуманітарної методології в філософії історії. 3. Науки про природу і науки про культуру (В.Дільтей, В. Віндельбанд, Г. Ріккерт). 4.Методологія соціальних наук М. Вебера.	[2.1], с. 47–61; [2.2], с. 128–140; [2.3], с. 33–79.
		Самостійна робота	2	Проблеми соціального пізнання 1.Логіка соціальних наук К. Поппера. 2.Філософська герменевтика Г. Гадамера. 3.Структурний метод у гуманітарних науках М. Фуко. 4. Особливості соціального пізнання і його методів. 5.Нова парадигма соціальної методології.	[2.1], с. 47–69 [2.2], с. 54–58 [2.3], с. 80–107
	2	Семинар	2	Філософія науки: концептуальні підходи та методологічні орієнтири 1.Загальна характеристика концептуальних підходів у розвитку сучасної філософії науки. 2. Позитивізм. Неокантіанство. Прагматизм. 3. Філософія науки ХХ століття. 4.Неорационалізм, структуралізм і пост структуралізм філософського процесу. 5. Феноменологія. Герменевтика.	[2.1], с. 47–61; [2.2], с. 128–140; [2.3], с. 33–79.
3			8	Епістемологічний образ науки. Генеза науки і основні історичні етапи її розвитку	
	1	Лекція	2	Генеза науки: основні етапи її розвитку 1.Проблема виникнення науки: концептуальні підходи та теоретичні засади. 2.Антична наука та її вплив на світову культуру. 3.Специфіка раціоналізму доби Середньовіччя. 4.Дух революцій епохи Відродження і становлення класичної науки.	[2.1], с. 71–86; [2.3], с. 150–151; [3.1], с. 201–220; [3.2], с. 20–120;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
		Самостійна робота	4	Наукові програми і особливості класичної науки 1. Становлення та розвиток класичної науки. 1. Передумови кризи класичної науки і революцій у природознавстві на початку ХХ століття.	[2.1], с. 87–95; [2.2], с. 84–90.
	2	Семинар	2	Філософсько-методологічні проблеми сучасної науки 1. Природа і суть людини у контексті класичної науки. 2. Становлення та розвиток неklasичних наукових знань. 3. Евристичний потенціал наукових парадигм у поясненні реалій сучасного світу.	[2.1], с. 7–65; [2.2], с. 184–190.
4			8	Аксіологічні проблеми сучасної науки	
	1	Лекція	2	Цінності сучасної науки 1. Сцієнтизм та анти сцієнтизм в оцінці ролі науки в соціальній культурі. 2. Етичні критерії наукового пошуку. 3. Ціннісні орієнтації вченого.	[2.1] с. 96–102; [2.2] с. 62–68. [3.1], с. 201–220;
		Індивідуальне завдання (конспект з теми)	4	Розробка конспекту за заданою тематикою: Ціннісні орієнтації вченого 1. Етика, наука й мораль: міра взаємодії. 2. Ціннісні орієнтації вченого: багатоманітність ціннісних мотивацій, свобода наукового пошуку і соціальна відповідальність вченого.	[2.1], с. 62–74; [2.2], с. 5–55. [3.2], с. 20–80;
	2	Семинар	2	Сучасна наука: аксіологічний аспект 1. Етичні критерії наукового пошуку. 2. Багатоманітність і суперечливість ціннісних орієнтацій. 3. Свобода наукового пошуку й соціальна відповідальність вченого.	[2.1], с. 106–135 [2.2], с. 85–93 [3.3], с. 11–28;
5			12	Філософське осмислення проблем буття	
		Лекція	2	Філософське осмислення проблем буття 1. Основні форми буття та їх взаємозв'язок. 2. Природа як предмет філософського та наукового пізнання. 3. Людина як предмет наукового пізнання та філософського осмислення.	[2.1], с. 62–74; [2.2], с. 5–55. [3.1], с. 201–220;

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
	2	Семінар	2	Філософське основи проблем буття 1. Проблема структури і організації буття в контексті сучасної науки. 2. Становлення сучасної концепції холізму. 3. Просторова-часова структура буття. Проблема детермінізму в сучасній науці та філософії.	[2.3], с. 103–110, 168–179 [3.1], с. 110–113, 133–143
		Самостійна робота	4	Криза класичної наукової парадигми. 2. Неорганічна, органічна, соціальна природа. 2. Редукціонізм. Ефективність і обмеженість редукціоністських програм у науці. 3. Криза елементарних програм в науці ХХ століття.	[2.3], с. 65–69 [2.1], с. 108–132 [2.2], с. 333–336
		Індивідуальне завдання (реферат)	4	Виконання реферату за заданою тематикою: Класифікація наук і проблема періодизації історії науки. 1. Наука як форма духовного виробництва і соціальний інститут. 2. Наука і суспільство. Сцієнтизм та анти сцієнтизм.	[2.1], с. 165–169 [2.2], с. 18–55 [2.3], с. 33–136
6			6	Практичне та теоретичне відношення до дійсності	
	1	Лекція	2	Теоретичне відношення до дійсності 1. Основні засади та концептуальні ідеї теорії діяльності. 2. Теоретична модель цілеспрямованої діяльності. 3. Суб'єкт та об'єкт у когнітивному образі.	[2.3], с. 170–182 [3.2], с. 22–37
	2	Семінар	2	Знання як цілеспрямована діяльність 1. Знання як відображення. 2. Знання як відображення проблеми. 3. Технічний та науковий прогрес: зміна соціальної природи знань.	[2.3], с. 165–169 [3.1], с. 108–132 [3.2], с. 33–36
		Самостійна робота	2	Пізнавальна діяльність людини та наука. 1. Наука як предмет філософського осмислення. 2. Світоглядний смисл і світоглядні проблеми науки.	[2.3], с. 65–69 [3.1], с. 108–132 [3.2], с. 33–136
7			12	Загальні закономірності розвитку науки	
	1	Лекція	2	Загальні закономірності розвитку науки 1. Наступність і схоластичне теоретизування. 2. Єдність кількісних та якісних змін у розвитку науки. 3. Диференція та інтеграція наук.	[2.3], с. 85–94 [3.2], с. 79–95

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
		Самостійна робота	4	Ціле покладання та ідеали. 1.Формування ідеалів та норм науки. Критерії істинності та достовірності наукового знання. 2. Пізнання як предмет філософського аналізу. 3. Інтуїція та логіка. 4. Теоретичне пізнання та його форми.	[2.3], с. 83–94 [3.2], с. 134–262
		Індивідуальне завдання (реферат)	4	Виконання реферату за заданою тематикою: Наука як соціокультурний феномен 1. Знання. Пізнання та його форми. 2. Виникнення науки. Наука і практика. 3. Наукові знання як система, її особливості і структура.	[2.3], с. 95–107 [3.2], с. 134–253
	2	Семінар	2	Емпіричні та теоретичні рівні наукового пізнання 1. Емпіризм та теоретичне теоретизування. 2. Особливості емпіричного дослідження.	[2.3], с. 208–216 [3.2], с. 134–262
			6	Особливості наукового пізнання	
	1	Лекція	2	Особливості наукового пізнання 1.Критерії науки. Особливості мови науки. 2.Наука як діяльність з виробництва знань. 3.Функції науки. 4.Будова й динаміка наукових знань.	[2.3], с. 217–224 [3.1], с. 132–138 [3.2], с. 348–377
		Індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	Розробка конспекту за даною тематикою Світоглядні проблеми науки 1.Гносеологічні аспекти наукової діяльності. 2. Методи наукового пізнання.	[2.3], с. 165–169 [3.1], с. 108–132 [3.2], с. 33–40
	2	Семінар	2	Цінності, регулятори наукової діяльності 1.Ціннісна природа пізнання. Ціле покладання та ідеали. 2. Суб'єкт наукового пізнання. Предметність суб'єкта пізнання. 3.Критерії істинності та достовірності наукового знання.	[2.3], с. 165–169 [3.1], с. 108–132 [3.2], с. 333–336
	Усього за модуль		70		
			46	МОДУЛЬ II. Наука як соціальний та історичний феномен	
9			8	Суб'єкт, об'єкт та предмет наукового дослідження	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
	1	Лекція	2	Предмет наукового дослідження 1.Матеріалізм та ідеалізм. Предметність суб'єкта пізнання. 2.Суб'єкт наукового пізнання. Предметність суб'єкта пізнання. 3.Міжпредметна взаємодія і процедура порівняння.	[2.2], с. 4–21 [2.3], с. 6–39 [3.1], с. 59–116
		Самостійна робота	2	Розробка конспекту за даною тематикою: Зміна уявлень про співвідношення об'єкта і суб'єкта пізнання 1. Метафізичне обґрунтування наукового дослідження Р. Декартом. 2. Започаткування фізичного методу Г. Галілеєм (за працею Е. Гуссерля «Криза європейських наук») 3.Розуміння світу як картини в Новому часі (за працею М. Гайдеггера «Час і світ»).	[3.2], с.4–21
		Індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	Розробка конспекту за заданою тематикою: Предметність наукового пізнання 1.Матеріалізм та ідеалізм. Предметність суб'єкта пізнання. 2.Суб'єкт наукового пізнання. Предметність суб'єкта пізнання.	[2.1], с. 40–94 [2.2], с. 21–55 [3.2], с.151–160
	2	Семінар	2	Суб'єкт, об'єкт та предмет науково дослідження 1.Предметність суб'єкта пізнання. 2.Суб'єкт наукового пізнання. 3.Предметність суб'єкта пізнання.	[2.1], с. 128–151 [3.3], 40–117
10			8	Методологічний інструментарій сучасної науки	
	1	Лекція	2	Методи наукового пізнання. 1. Поняття методу і методології наукового пізнання. 2. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція і дедукція, моделювання.	[2.1], с.47–68; [2.3], с. 62–92; [3.1], с. 40–94 [3.3], 40–117
		Самостійна робота	4	Методологічний інструментарій науки 1.Поняття методу та методології. 2.Багаторівнева концепція методологічного знання. 3.Специфіка філософсько-методологічного аналізу науки.	[2.1], с.69–114 [2.2], с. 93–151
		Індивідуальне завдання (реферат)	2	Виконання реферату за заданою тематикою: Методи та форми наукового пізнання 1. Поняття методу і методології наукового пізнання. 2. Загальнонаукові методи дослідження й пізнання.	[2.1], с. 99–137 [2.2], с. 45 – 300 [2.3], с. 55–89
	2	Семінар	2	Методологічний інструментарій сучасної науки 1.Поняття методу та методології. 2.Багаторівнева концепція методологічного знання. Специфіка філософсько-методологічного аналізу.	[2.2], с.185–194

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
		Індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	Виконання конспекту за заданою тематикою: Онтологічні, гносеологічні, методологічні засади системи знань. 1. Постпозитивістська теоретична модель розвитку науки. 2. Фейрабенд: методологічний анархізм. 3. Ст. Туллін: еволюція матриці розуміння. 4. Роль традицій у розвитку наукового знання (за Л. Лауданом). 5. Концептуальні зміни типів наукової раціональності В. Стьопіна.	[2.1], с. 65–69 [2.2], с. 108–132 [3.2], с. 33–90
11			10	Факт як універсальна форма наукового пізнання	
	1	Лекція	2	Факт як форма наукового пізнання 1. Знання як необхідний елемент цілеспрямованої діяльності. 2. Метафізично-абстрактна форма рецепції знань.	[2.1], с. 115–131
	2	Семінар	2	Наукова форма факту. 1. Принцип єдності природи та експерименту (Д. Дьюї). 2. Випробування природи з наміром (Ф. Бекон, І. Кант). 3. Проблема першого наміру і концепція вроджених ідей (Р. Декарт, Дж. Локк). 4. Неопозитивізм (протокольні висловлювання). 5. Процедура порівняння ознак. Закономірності та закон.	[2.2], с. 152–212 [3.2], с. 57–66
		Самостійна робота	4	Онтологічні, гносеологічні, методологічні засади системи знань. 1. Постпозитивістська теоретична модель розвитку науки. 2. Концептуальні зміни типів раціональності. 3. Методологічний анархізм. 4. Роль традицій у розвитку наукового знання.	[2.1], с. 65–69 [2.2], с. 108–132 [3.4], с. 33–86
		Індивідуальне завдання (конспект з теми)	2	Виконання конспекту за заданою тематикою: Філософський образ науки та її методи. 1. Ідея створення «нової науки» (Ф. Бекон, Р. Декарт). 2. Як можливе наукове знання? (І. Кант). 3. Філософія як «наука наук» (Г. Гегель). 4. Наука – «сама собі філософія» (О. Конт). 5. Наука як «всезагальний духовний продукт суспільного розвитку» (К. Маркс).	[2.3], с. 165–169 [3.1], с. 108–132 [3.2], с. 33–36
12			4	Істина у науковому пізнанні.	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
	1	Лекція	2	Проблеми істини 1. Практичність та істинність знань. Істина як міра речей. 2. Єдність об'єктивного та суб'єктивного, абсолютного і відносного в істині.	[2.1], с.240–259 [2.3], с. 165–169 [3.1], с. 108–132
	2	Семинар	2	Релятивність та абсолютність 1.Істина та цінності. 2.Розум як опосередкованість зв'язку об'єктивного та суб'єктивного. 3.Феноменологічна критика тези натуралістичної епістемології У.Куайта: «Онтологія – продукт процесу пізнання».	[2.3], с. 43–82 [3.2], с. 154–190
13			8	Проблема як форма наукового знання	
	1	Лекція	2	Проблема як форма наукового знання 1. Питання, проблема, задача як форми усвідомленого незнання. 2. Усвідомлена суперечливість як заперечення властивостей існування. 3. Екзистенціальна неприйнятність суперечливості.	[2.1], с. 177–189 [3.2], с. 7–26
		Семинар	2	Наукова проблема – вихідний пункт дослідження 1. Проблема у системі формування наукового знання. 2. Генезис наукової проблеми. 3.Вирішення проблеми як умова розвитку наукового знання.	[2.3], с. 244–274 [3.3], с. 199–201 [3.4], с. 65–71
	2	Самостійна робота	2	Теоретичні моделі і закономірності розвитку науки 1. Формалізація сучасної науки. 2. Трансформація об'єкта та ідеалу об'єктивності. 3.Проблема подолання розриву об'єкта і суб'єкта пізнання.	[2.1], с. 44–74 [2.3], с. 147–169
	2	Індивідуальне завдання (реферат)	2	Виконання реферату за заданою тематикою: Наука як діяльність з виробництва знань 1.Методи та форми наукового пізнання. 2.Закономірності та закон. Наукова форма факту. 3.Онтологічні, гносеологічні, методологічні засади системи знання. 4.Постпозитивістська теоретична модель розвитку науки.	[2.2], с. 115–120 [2.3], с. 184–207
14			4	Будова і динаміка наукового знання.	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування тем та навчальні питання	Література
	1	Лекція	2	Ідеали і норми у динаміці наукового пошуку. 1.Ідеали логічної строгості та достовірності наукового знання. 2.Ідеал несуперечності і проблемні ситуації в науці. 3.Ідеал і норми пояснення й опису. 4. Методологічні нормативи наукового дослідження.	[2.1] с. 81–111, [3.3], с. 165–169 [3.4.], с. 108–132
		Самостійна робота	2	Наступність у розвитку наукових знань. 1.Єдність кількісних та якісних змін у розвитку науки. 2.Диференціація та інтеграція науки.	[2.1], с. 113–241; [2.2], с. 191–223.
	Усього за модуль		44		
	Екзамен		6		
	Усього за дисципліну		120		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно- правові акти

- 1.1. Конституція (Основний Закон) України. – К., 1996. – 32с.
- 1.2. Законодавчі акти України з питань освіти / Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти: Офіц. Вид. – К.: Парламентське вид-во, 2004. – 404 с.

2. Базова

- 2.1. Ганаба С.О., Шинкарук О.М. Філософія та методологія науки. Хмельницький: Вид-во НА ДПСУ, 2020. 240с.
- 2.2. Добронравова І. С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки. Київ: Вид-во поліграфічного центру «Київський університет», 2008. 302с.
- 2.3. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання. Кременчук: Кременчуцький національний ун-т ім. М.Остроградського, 2011. 246с.

3. Допоміжна

- 3.1. Добронравова І. С. Новітня філософія науки. Київ: Логос, 2009. 344с.
- 3.2. Кремень В. Г., Ільїн В.В. Філософія. Логос. Софія. Розум. Київ: Либідь, 2006. 580с.
- 3.3. Петрушенко В. П. Історія світової філософії. Львів: НУ «ЛП», 2002. 380с.
- 3.4. Штанько В. І. Філософія та методологія науки. Харків: ХНУРЕ, 2002. 268с.

4. Інтернет ресурс

1. http://pidruchniki.com/11080803/filosofiya/ponyattya_metoda_metodologiy
2. <http://www.info-library.com.ua/books-text-11577.html>
3. <http://lektsii.org/4-2873.html>
4. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/>
5. http://files.kpnu.edu.ua/objects/nim_magistr.pdf

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Ад'юнкти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли ад'юнкт не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо ад'юнкт не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, ад'юнкту курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку ад'юнкт представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право;

надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Словесні методи	
МН 1.1	Лекція
МН 1.2	Розповідь
МН 1.3	Пояснення
МН 1.4	Бесіда
МН 1.5	Інструктаж
МН 1.6	Дискусія
МН 1.7	Диспут
2. Наочні методи	
МН 2.1	Демонстрація
МН 2.2	Ілюстрація
МН 2.3	Спостереження
3. Практичні методи	
МН 3.1	Лабораторна робота
МН 3.2	Практична робота
МН 3.3	Пробні вправи
МН 3.4	Творчі вправи
МН 3.5	Усні вправи
МН 3.6	Практичні вправи
МН 3.7	Графічні вправи
МН 3.8	Технічні вправи
МН 3.9	Групові вправи
4. Методи самостійного та індивідуального навчання	
МН 4.1	Рецептивний
МН 4.2	Репродуктивний
МН 4.3	Евристичний
МН 4.4	Дослідницький

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний